

Onderwijs en arbeidsmarkt in cijfers

Juli 2016

Onderwijs en arbeidsmarkt in cijfers

Met deze cijfers bieden we een beknopt overzicht van de arbeidsmarkt en het onderwijs in Gelderland. De gegevens worden vergeleken met die van Nederland in totaliteit. De cijfers bieden een handvat bij het opstellen van beleid en het initiëren van projecten.

Arbeidsmarkt

De Gelderse economie groeit, maar de werkloosheid blijft hoog. De aard, kwaliteit en kwantiteit van het werk veranderen. Denk daarbij aan de digitalisering en robotisering van het werk. Door de economische ontwikkelingen verliezen mensen hun baan. Tegelijkertijd geven bedrijven aan niet de juiste opgeleide mensen te kunnen vinden. In beide gevallen levert dat een rem op de economische groei op. Er is sprake van een groeiende discrepantie tussen vraag en aanbod.

Rol provincie in de regio

We willen bijdragen aan een goed vestigingsklimaat, zodat bedrijven optimaal kunnen functioneren en zich ontwikkelen. De aanwezigheid van voldoende en goed gekwalificeerd personeel voor de beschikbare en toekomstige banen is daarbij een belangrijke factor. Samen met bedrijven, onderwijsinstellingen en gemeenten willen we in regionaal verband meer regio ontwikkelen op de factor “menselijk kapitaal”. Competenties van de beroepsbevolking moeten blijvend aansluiten op de vraag van werkgevers. Door gezamenlijk met regionale partijen, het bedrijfsleven voorop, meer sturing te geven aan actuele

scholing van zittend en toekomstig personeel, kunnen bedrijven zich blijven ontwikkelen en vernieuwen. Dit vermindert de stagnatie en uitval van mensen en hierdoor gaat de werkloosheid omlaag. We bieden informatie, verbinden en versterken initiatieven, zodat arbeidsmarkt-discrepanties verkleinen.

Over de grens

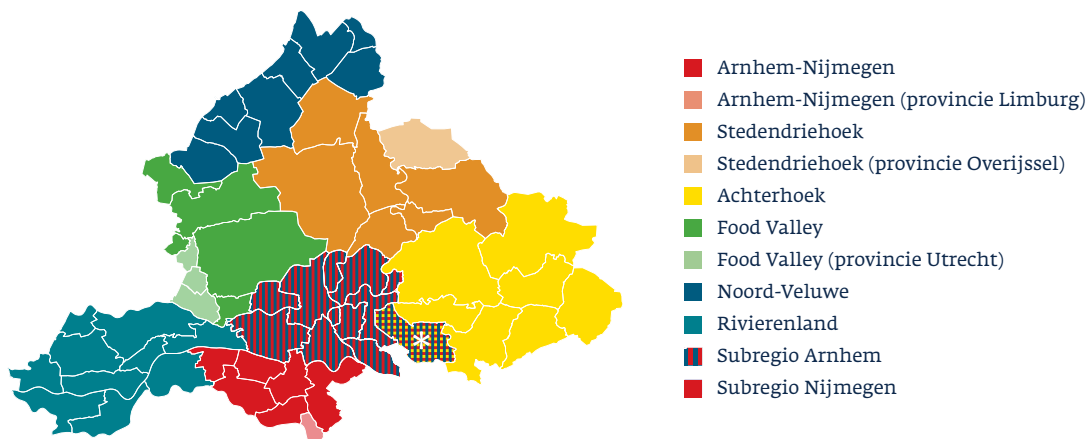
In internationaal verband, bijvoorbeeld met de Duitse deelstaat Nordrhein-Westfalen, wordt ook gezocht naar een gezamenlijk aanpak. Provincie Gelderland is één van de deelnemers van het initiatief “Pact Arbeidsmarkt over de Grens”. Overheid, onderwijs en ondernemers zoeken naar oplossingen om de grensregio’s in de toekomst economisch aantrekkelijk te houden.

Arbeidsmarktinformatie

Het is in dit kader van belang om over goede arbeidsmarktinformatie te beschikken. De belangrijkste statistische arbeidsmarktgegevens van alle Gelderse regio’s zijn bij elkaar gebracht. In een later stadium wordt mogelijk grensoverschrijdende informatie toegevoegd.

Regio-indeling Gelderland

Van onderstaande regio’s maken ook een vijftal niet-Gelderse gemeenten deel uit. Het betreft de gemeenten Deventer (Stedendriehoek), Mook en Middelaar (Arnhem-Nijmegen) en Renswoude, Rhenen en Veenendaal (Food Valley).

*De gemeente Montferland neemt deel aan de regio Arnhem-Nijmegen en maakt tot 1-1-2017 officieel deel uit van de WGR regio Achterhoek. De uitkomsten van Montferland zijn bij beide regio’s geteld

Kerncijfers regio's, Gelderland en Nederland

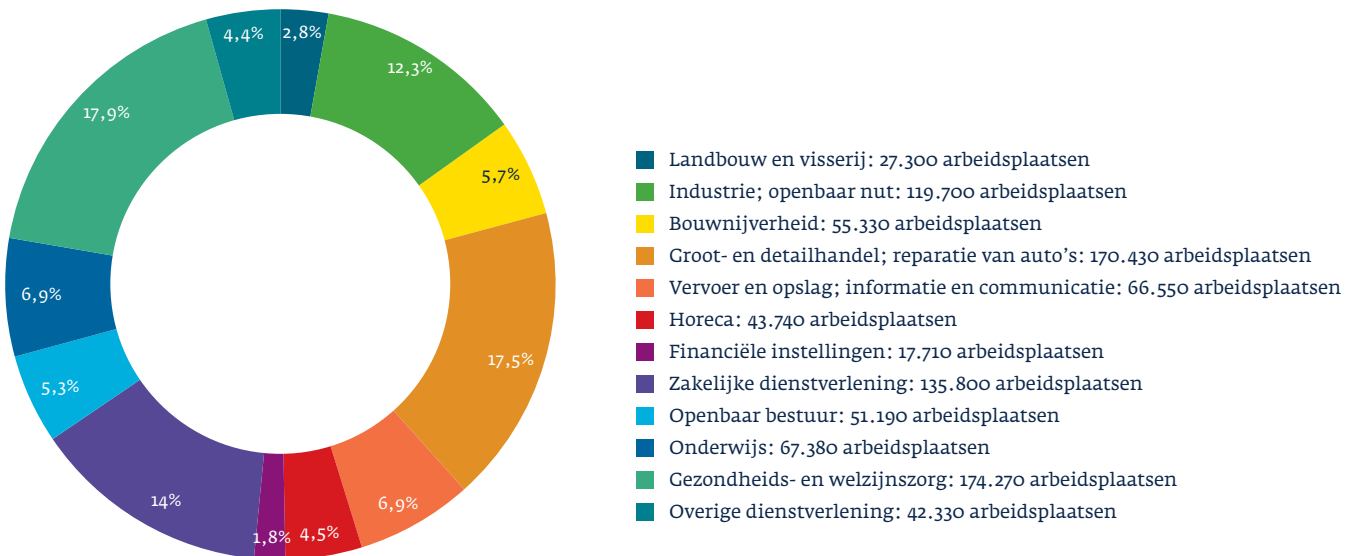
Gelderland is met 5.136 km² de grootste provincie van Nederland. Het inwonertal van ruim twee miljoen bedraagt 12% van het nationale totaal. Het aandeel van de beroepsbevolking is hier vrijwel identiek aan. De bevolkingsdichtheid bevindt zich met 408 inwoners per km² ruim onder het nationale gemiddelde. Het bruto regionaal product was in 2014 ruim 66,7 miljard, dat is per inwoner 33.060 euro. Er zijn in Gelderland ruim 170.000 bedrijven die aan bijna 972.000 mensen werk bieden. Het werkloosheidspercentage van 6,4 % bevindt zich iets onder het landelijke gemiddelde.

De regio's van Gelderland verschillen sterk van karakter en dragen daardoor bij aan de veelzijdigheid. In onderstaand overzicht treft u de belangrijkste kerncijfers van deze regio's aan.

	Gelderland	Nederland	Achterhoek	Arnhem-Nijmegen	Food Valley	Noord Veluwe	Rivierenland	Stedendriehoek
Aantal inwoners (1-1-2016)	2.035.351	16.979.120	297.992	768.687	344.700	200.303	238.305	415.428
Aantal inwoners 15-74 jr. (potentiële beroepsbevolking)	1.534.778	12.870.255	223.499	589.899	254.801	147.663	179.392	311.310
Beroepsbevolking 15-74 jr. (jaargemiddelde 2015)	1.076.300	8.925.000	155.960	412.250	181.380	104.770	126.500	217.000
Werkloze beroepsbevolking (jaargemiddelde 2015)	68.820	614.000	9.440	29.770	10.810	5.580	7.420	14.020
Werkloosheidspercentage (jaargemiddelde 2015)	6,4	6,9	6,1	7,2	6,0	5,3	5,9	6,5
Participatiegraad 15-74 jaar in % (jaargemiddelde 2015)	70,3	69,5	69,9	70,1	71,5	71,1	70,7	69,9
Werkgelegenheid (2015)	971.830	7.985.040	131.320	364.610	166.690	87.780	108.690	209.120
Aantal vestigingen (2015)	170.230	1.353.170	24.350	62.260	29.530	15.970	22.760	32.100
Aantal vestigingen met 1 werkzame persoon (2015)	105.710	850.230	13.810	40.600	18.110	9.650	13.900	19.950
Aantal leerlingen voortgezet onderwijs (2014/2015)	124.940	985.193	18.635	44.670	22.139	12.569	16.126	25.108
Aantal deelnemers middelbaar beroepsonderwijs (2014/2015)	59.528	482.294	9.759	20.806	10.036	6.398	7.180	12.498
Aantal studenten hoger beroepsonderwijs (2014/2015)	49.672	446.457	5.689	24.114	8.312	3.824	4.336	8.767
Aantal studenten wetenschappelijk onderwijs (2014/2015)	27.352	256.506	791	15.494	8.623	727	1.081	1.823

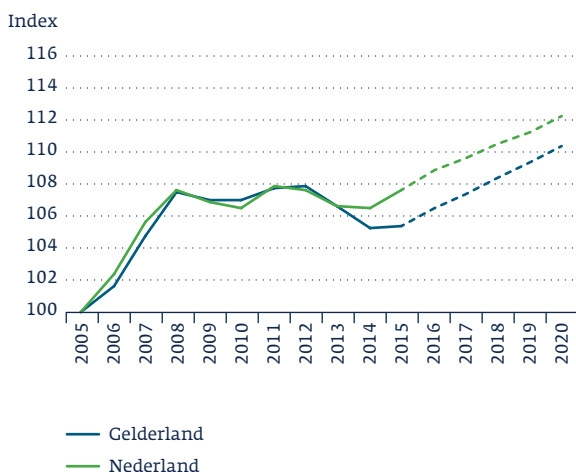
Werkgelegenheidsstructuur (absoluut en in %) Gelderland, 2015

Ten aanzien van de Gelderse sectorstructuur geldt dat die ten opzichte van Nederland maar zeer beperkt afwijkt. De transportsector en groothandel zijn wat minder vertegenwoordigd evenals de zakelijke dienstverlening en financiële instellingen. Industrie en gezondheidszorg zijn wat sterker vertegenwoordigd. De gezondheidszorg en reparatie en handel zijn in Gelderland goed voor een aandeel van ieder bijna 18%, gevolgd door de zakelijke dienstverlening (14%) en industrie/openbaar nut (ruim 12%).

Werkgelegenheidsontwikkeling, Gelderland en Nederland, 2005-2020

Tot 2013 liep de werkgelegenheidsontwikkeling in Gelderland min of meer in de pas met die van Nederland. De Gelderse werkgelegenheid daalde in 2013 en 2014 ongekend hard. In beide jaren nam de werkgelegenheid in Gelderland met respectievelijk 1,2 en 1,3% af terwijl de afname met 0,8% en 0,1% in Nederland lichter was. In 2015 kwam er een eind aan de daling van het aantal banen in Gelderland sinds 2012. De toekomstige banengroei in Gelderland wordt een fractie hoger ingeschat dan de Nederlandse waarmee een deel van de recente teruggang wordt gecompenseerd.

Voorbeelden van grote bedrijven en instellingen in Gelderland (per medio 2016)

De vele kantoor- en bedrijfsterreinen bieden huisvesting aan de ruim 170.000 bedrijven en instellingen in Gelderland. In onderstaand overzicht treft u het toptwintig overzicht aan.

Naam bedrijf/instelling	Klasse werkzame personen	Sector	Gemeente
Centraal Beheer Achmea	1.000 en meer	Financiële instellingen	Apeldoorn
Alliander	1.000 en meer	Openbaar nut	Arnhem
Hogeschool van Arnhem en Nijmegen	1.000 en meer	Onderwijs	Arnhem
Ziekenhuis Rijnstate, locatie Arnhem	1.000 en meer	Gezondheids- en welzijnszorg	Arnhem
NXP Semiconductors Netherlands B.V.	1.000 en meer	Industrie	Nijmegen
Radboud UMC	1.000 en meer	Gezondheids- en welzijnszorg	Nijmegen
ForFarmers Nederland B.V.	800 t/m 999	Industrie	Lochem
Rechtbank Gelderland	500 t/m 799	Openbaar bestuur	Arnhem
Stg. Cito Instituut Voor Toetsontwikkeling	500 t/m 799	Zakelijke dienstverlening	Arnhem
DNV GL - KEMA	500 t/m 799	Zakelijke dienstverlening	Arnhem
Bidvest Deli XL	500 t/m 799	Groot- en detailhandel; reparatie van auto's	Ede
VMI Holland B.V.	500 t/m 799	Industrie	Epe
Schuuring Communicatie Netwerk	500 t/m 799	Bouwnijverheid	Harderwijk
HaskoningDHV Nederland B.V.	500 t/m 799	Zakelijke dienstverlening	Nijmegen
N.V. Nederlandsche Apparatenfabriek 'Nedap'	500 t/m 799	Industrie	Oost Gelre
Kruidvat Distributie Centrum	500 t/m 799	Vervoer en opslag	Overbetuwe
PinkRocade Healthcare B.V.	200 t/m 499	Informatie en communicatie	Apeldoorn
Remeha Fabrieken B.V.	200 t/m 499	Industrie	Apeldoorn
Volker Wessels Telecom Netwerk Solutions B.V.	200 t/m 499	Informatie en communicatie	Apeldoorn
Carrier Refrigeration Benelux B.V.	200 t/m 499	Industrie	Culemborg

Bij de rangschikking per grootteklasse is uitgegaan van het aantal full timers per vestiging. De aanduiding van de economische activiteit geeft een indicatie van de hoofdactiviteit van het bedrijf of van de instelling.

Discrepantie naar beroepsniveau (index) in Gelderland

Augustus 2014 is de provinciale en regionale discrepantieanalyse Gelderland verschenen. In de discrepantieanalyse wordt nagegaan in hoeverre vraag en aanbod op de arbeidsmarkt in Gelderland op elkaar zijn afgestemd, nu en in de nabije toekomst. Daarbij is gekeken naar de situatie in 2013 en de verwachtingen voor 2014 en 2017. Het gaat om de arbeidsvraag naar beroepsgroep en het arbeidsaanbod dat gekwalificeerd is voor die beroepsgroep.

De krapte op de arbeidsmarkt drukken we uit in een indexcijfer. Dat is de verhouding tussen baanopeningen en het onbenutte aanbod van arbeid.

Krapte = de verhouding tussen vraag naar en het aanbod van arbeid

$$= \frac{\text{het aantal baanopeningen}}{\text{het onbenutte aanbod van arbeid}}$$

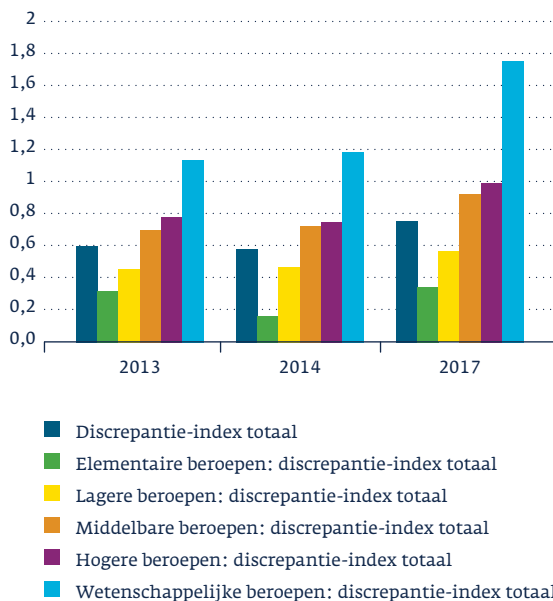
Bij een krapte-index van 1 is vraag en aanbod op de arbeidsmarkt in evenwicht. Bij een krapte-index < 1 is er sprake van een ruime arbeidsmarkt, d.w.z. een overschot aan geschikt personeel. Is de krapte-index bijvoorbeeld 0,5, dan staan er

voor iedere persoon die werk zoekt 0,5 banen open. Bij een krapte-index >1 is er sprake van een krappe arbeidsmarkt, d.w.z. een tekort aan geschikt personeel. Bedraagt de krapte-index bijvoorbeeld 2 dan staan er voor iedere persoon die werkt zoekt 2 banen open.

De arbeidsmarkt in Gelderland is in zijn geheel voor 2013 en 2014 vrij ruim te noemen. Het aanbod ligt fors hoger dan de vraag. Voor beide jaren ligt de krapte index rond de 0,6 en is dus de gehele arbeidsmarkt te karakteriseren als ruim. In 2017 komt deze krapte-index weliswaar hoger uit op bijna 0,8, maar dit betekent dat voor de hele arbeidsmarkt in Gelderland er voor elke onbenutte aanbieder van arbeid 0,8 banen open staan. Deze waarde geldt voor alle beschikbare banen en alle baanzoekers. Echter, nadere differentiatie naar niveau en type baan en niveau en type baanzoeker, laat een ander beeld zien. De markt is het ruimst voor elementaire- (bijvoorbeeld vakkenvuller, schoonmaker) en lagere (bijvoorbeeld metselaar, receptionist, bewaker, serveerster) beroepen. Hoe hoger het opleidingsniveau, hoe krapper de arbeidsmarkt. Het zijn vooral de wetenschappelijke beroepen waar op de Gelderse arbeidsmarkt nog vrij veel krapte wordt gevonden.

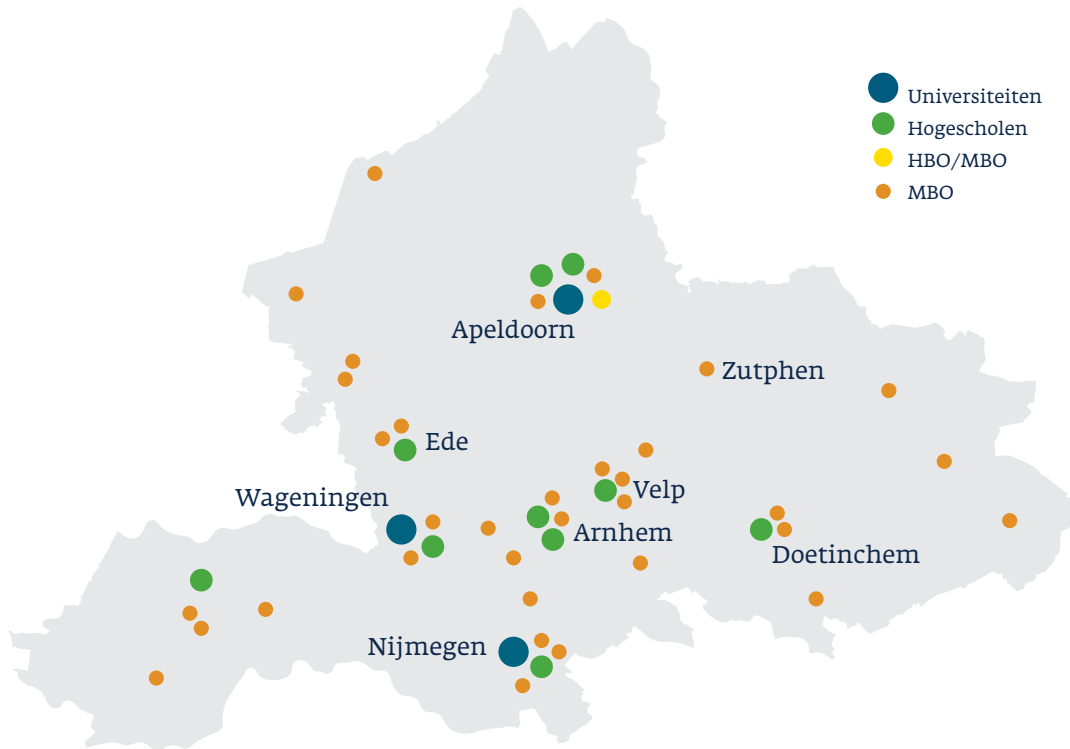
Discrepantie naar beroepsniveau (index) in Gelderland

De discrepantie-index is gedefinieerd als de verhouding tussen vraag en aanbod, oftewel het aantal openstaande arbeidsplaatsen per werkzoekende.

Leren in Gelderland

De Gelderse beroepsbevolking beschikt over een hoog scholingsniveau. De drie universiteiten in Wageningen, Nijmegen en Apeldoorn en de vele HBO- en MBO- instellingen bieden opleidingen op alle gebieden.

Gelderland kent de volgende onderwijsinstellingen

Universiteiten

- Radboud Universiteit Nijmegen
- Wageningen Universiteit
- Theologische Universiteit Apeldoorn

Hogescholen

- Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
- Christelijke Hogeschool Ede
- Hogeschool Van Hall Larenstein (Velp)
- ArtEZ (Arnhem)
- Iselinge Hogeschool (Doetinchem)
- Saxion Hogescholen (locatie Apeldoorn)
- Stoas Wageningen | Vilentum Hogeschool
- Business School Nederland (Buren)
- Hogeschool Wittenborg (Apeldoorn)

HBO/MBO

- Politieacademie (Apeldoorn)

MBO

- Rijn IJssel (Arnhem, Bemmelen, Dieren, Elst, Nijmegen, Renkum, Ulft, Wageningen, Zevenaar)
- ROC Aventus (Apeldoorn, Zutphen)
- Graafschap College (Doetinchem, Groenlo, Winterswijk)
- ROC Nijmegen
- ROC A12 (Ede, Arnhem, Barneveld, Huissen, Velp, Wageningen)
- ROC Rivor (Tiel, Geldermalsen, Zaltbommel)
- Agrarisch Opleidingscentrum Groenhorst/Aeres groep (Ede, Barneveld, Nijkerk, Velp)
- Agrarisch Opleidingscentrum Oost (Doetinchem, Borculo)
- Helicon Opleidingen (Velp, Nijmegen, Apeldoorn, Geldermalsen)
- Soma College (Harderwijk)

Universiteiten buiten Gelderland

- Universiteit Twente, Enschede
- Technische Universiteit Eindhoven
- Universiteit Utrecht
- Vrije Universiteit, Amsterdam
- Universiteit van Amsterdam

Overzicht links

Provincie Gelderland

www.gelderland.nl

Onderwijs-arbeidsmarkt, subsidie

<https://www.gelderland.nl/Onderwijs-en-arbeidsmarkt>

Statistisch Zakboek Gelderland

www.gelderland.databank.nl

Arbeidsmarktmonitor Gelderland

www.ammgelderland.databank.nl

Provinciale en regionale discrepantieanalyse Gelderland

<https://www.gelderland.nl/1/Provincie-Gelderland/Beheer/Supporting-Content/Documenten/Subsidies/Provinciale-en-regionale-discrepantieanalyse-Gelderland-tot-2017.html>

Werkgelegenheid en bedrijven (PWE)

www.gelderland.nl/pwe

Overzicht gehanteerde bronnen

Bureau Economisch Onderzoek provincie Gelderland

(Beroepsbevolking, werkloze beroepsbevolking, werkloosheidspercentage, participatiegraad en prognose werkgelegenheid)

CBS

(Bevolking, oppervlakte, bevolkingsdichtheid, regionaal produkt en aantal leerlingen/studenten)

Provinciale Werkgelegenheids Enquête Gelderland / Lisa

(Werkgelegenheid en vestigingen)

Centrum voor Arbeidsmarktbeleid / Rijksuniversiteit Groningen

(Discrepantie-index arbeidsmarkt naar beroepsniveau)

'De kracht van Gelderland' provincie Gelderland, Vereniging Hogescholen, MBO Raad, websites onderwijsinstellingen

(Leren in Gelderland)

Provincie Gelderland

Eusebiusplein 1-a

6811 HE Arnhem

Postbus 9090

6800 GX Arnhem

026 359 99 99

provincieloket@gelderland.nl

www.gelderland.nl